

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 5C/62/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8318204522
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Lisá
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2020:8318204522.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Annou Lisou v právnej veci žalobcov v 1.rade S. E., V.. H., J.. XX.XX.XXXX, G. H. XXX/XXX, XXX XX E., v 2.rade S. E., J.. XX.XX.XXXX, G. H. XXX/XXX, XXX XX E., v 3.rade S.. O. Č., V.. E., J.. XX.XX.XXXX, G. H. XXX/XXX, XXX XX E., všetci právne zastúpení Mgr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom, so sídlom M. Rázusa 19, 984 01 Lučenec, proti žalovaným v 1.rade S.Q. S., J.. XX.XX.XXXX, G. S. XXX/X, XXX XX H. J. U. , zastúpeného JUDr. Františkom Svatuškom, advokátom, so sídlom Námestie slobody 25, 066 01 Humenné, v 2.rade Slovenskej kancelárii poisťovateľov, Bajkalská 19B, 826 58 Bratislava, IČO: 36 062 235, zastúpenej Allianz - Slovenská poisťovňa a.s., so sídlom Dostojevského rad č.4, Bratislava, IČO: 00151700 o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch takto

rozhodol:

Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní uhradiť žalobkyni v 1. rade 15.000,-- eur a žalovaným v 2. a 3. rade každému z nich po 8.000,-- eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že zaplatením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

Priznáva žalobcom v 1. až v 3. rade vo vzťahu k žalovaným v 1. a v 2. rade právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznaného plnenia s tým, že zaplatením trov jedného zo žalovaných zaniká povinnosť druhému žalovanému. O výške trov bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím, ktoré vydá vyšší súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia v 1. až 3.rade podali na tunajší súd žalobu, ktorou žiadali, aby súd v zaviazal žalovaných v 1. a 2.rade uhradiť žalobkyni v 1.rade sumu 50 000 eur, žalobcom v 2. a 3.rade každému po 25 000 eur. Žalobu odôvodnili tým, že dňa 15.11.2016 v čase medzi 5.20 až 5.30 hodinou viedol osobné motorové vozidlo VW Golf, D. Č.: E. XXXBA modrej farby po štátnej ceste 1/74 v smere od obce Hažín nad Cirochou na mesto Humenné žalovaný v 1.rade, kde na priamom úseku cesty predchádzal pred ním idúce motorového vozidlo, počas čoho v kilometri 3,6 v protismernej časti vozovky čelne narazil do osobného motorového vozidla značky Škoda Fabia ,D. Č.: E. XXXAU striebornej metalízy, ktoré viedol P. Z., následkom čoho žalovaný v 1.rade utrpel viaceré poranenia s dobou liečenia viac ako 42 dní, P.D. Z. utrpel viaceré poranenia s dobou liečenia viac ako 42 dní a Š. E., J.. XX.XX.XXXX, J. Y. G. H. XXX/XXX, E., sediaci na mieste spolujazdca vo vozidle Škoda Fabia utrpel následkom zrážky polytraumu nezlučiteľnú so životom, ktorej pri prevoze dňa 15.11.2016 podľahol.

2. Žalovaný v 1.rade bol za predmetný skutok právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Humenné zo dňa 03.04.2017, Č..H.. XT/XX/XXXX-XXX, ktorý sa stal právoplatným dňa 19.04.2017 čo do viny a trestu.

3. Žalobkyňa v 1.rade je manželkou nebohého Š. E. a žalobcovia v 2. a 3.rade sú deťmi nebohého Š. E..

4. Žalovaný v 1.rade svojím protiprávnym konaním zasiahol do rodinného života celej rodiny, keďže byť spolu je pre rodiča a deti základným prvkom rodinného života a smrť manžela a otca zasiahla do života žalobcov náhle a nečakane. Žalobcovia poukazovali v žalobe na to, že stratu blízkej osoby nič nemôže nahradiť a po nečakanej smrti otca a manžela prežívajú žalobcovia nielen pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale stratili s ňou možnosť viesť súkromný život. Smrť nebohého Š. E. nastala nepochybne v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného v 1.rade a tým došlo k zásahu do nemajetkovej sféry žalobcov. Vzhľadom na intenzitu, povahu spôsobu neoprávneného zásahu, na charakter a rozsah zasiahnutej hodnoty osobnosti, na trvanie a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy žalobcovia uplatnili nemajetkovú ujmu podľa § 11 a § 13 O. z.

5. Vo vzťahu k žalovanej v 2.rade poukazovali žalobcovia nato, že ustanovenie § 4 Zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla znamená, že má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho uhradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. V danom prípade však motorové vozidlo, ktorého vlastníkom bol žalovaný v 1.rade a ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, nemalo uzavreté povinné zmluvné poistenie, z ktorého dôvodu si žalobcovia uplatnili svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy proti Slovenskej kancelárii poisťovateľov v súlade s ustanovením § 24 ods. 2, písm. b) Zákona o povinnom zmluvnom poistení, kedy kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti a v súlade s ustanovením § 24 ods. 3 Zákona o povinnom zmluvnom poistení má poškodený právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa ods. 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona. Žalobcovia poukazovali na to, že rozsah povinností žalovaného v 2.rade je pritom v zmysle § 24 ods. 2 písm. b) rovnaký, aký by bol v prípade uzatvorenej poistnej zmluvy rozsah povinností samotného poisťovateľa a žalobcovia majú podľa § 15 Zákona o povinnom zmluvnom poistení právo domáhať sa náhrady priamo aj proti žalovanému v 2.rade.

6. Žalovaný v 1.rade sa k doručenej žalobe písomne nevyjadril a na pojednávania, ktoré súd následne vo veci vytýčil, sa nikdy osobne nedostavil. Jeho neprítomnosť ospravedlňoval právny zástupca s tým, že žalovaný v 1.rade pracuje v cudzine, avšak súhlasil s tým, aby súd konal v jeho neprítomnosti. Právny zástupca žalovaného v 1.rade sa po prvýkrát k veci vyjadril až na pojednávaní, kedy sa v mene žalovaného v 1.rade ospravedlnil žalobcom za to, akú ujmu im spôsobil. Súd na základe vyjadrenia právneho zástupcu žalovaného v 1.rade konal a rozhodoval v neprítomnosti žalovaného v 1.rade v súlade s ustanovením § 180 CSP. Právny zástupca žalovaného v 1.rade sa k žalobe vyjadril po prvýkrát na pojednávaní konanom dňa 14.11.2019 (čl.81), kedy nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žiadanej žalobcami nespochybnil vzhľadom na závery trestného konania, ktoré bolo právoplatne skončené tak, že žalovaný bol uznaný vinným za túto dopravnú nehodu a právoplatne aj odsúdený. Namietal však výšku nemajetkovej ujmy žiadanej žalobcami, poukazujúc nato, že táto nemôže byť svojvoľná, ničím neobmedzená. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za primeranú náhradu považuje pri strate blízkeho príbuzného v priamom rade maximálne suma 10 000 eur, čo vyplýva z viacerých rozhodnutí Ústavného súdu SR, vydaných vo veciach IIIUS646/2015, US474/2016. Z tohto dôvodu nesúhlasil s výškou žiadanej nemajetkovej ujmy, ktorá navyše nebola v žalobe ani zdôvodnená a nevyplýva ani z vykonaného dokazovania výsluchom strán sporu.

7. Žalovaná v 2.rade Slovenská kancelária poisťovateľov udelila plnomocenstvo na zastupovanie v tomto spore pre Allianz - Slovenská poisťovňa a.s., so sídlom Dostojevského rad č.4, Bratislava, ktorý ju v celom konaní aj zastupoval a k žalobe sa písomne vyjadril tak, že žalovaný v 2.rade nie je pasívne legitimovaný v tomto spore, nakoľko nie je nositeľom povinnosti, ktorej splnenia sa žalobcovia v 1. až 3.rade domáhajú, nárok žalobcov považoval za nedôvodný čo do základu aj výšky a žalobu žiadal zamietnuť. Základom tohto postoja žalovaného v 2.rade bolo tvrdenie, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 11 a násl. O. z. nie je krytý povinným zmluvným poistením. Poukázal na to, že súdy takýto názor vyslovili vo viacerých rozhodnutiach ako je rozsudok Najvyššieho súdu SR 4Cdo/139/2011, 8Cdo /219/2016 (časovo prijatého po rozhodnutí Ústavného súdu SR 666/2016) a ďalšie rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/30/2012, 12Co/89/2013 zo dňa 26.06.2014, Krajský súd Banská

Bystrica sp. zn. 16Co/1458/2014 zo dňa 30.09.2015 a iné, z ktorých možno vyvodit' záver, že súdy druhého stupňa v súlade s rozhodovacou praxou súdov SR rozhodovali tak, že takýto nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k poisťovateľovi povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nie je možné s úspechom uplatniť v zmysle Zákona č. 381/2001 Z. z. v platnom znení.

8. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi, rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX zo dňa 03.04.2017, úmrtným listom Š. E., rodnými listami žalobcov v 2. a 3.rade, sobášnym listom žalobkyne v 1.rade a nebohého Š. E., so stanoviskami žalobcov 1., 2., 3.rade, žalovaných v 1. a 2.rade, výpoveďami svedkov a zistil tento skutkový stav:

9. Z rozsudku Okresného súdu Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX-XXX zo dňa 03.04.2017 súd zistil, že žalovaný v 1.rade bol uznaný vinným z dôvodu, že dňa 15.11.2016 v čase medzi 5.20-5.30 hod. viedol osobné motorové vozidlo VW Golf, D. Č.N.: E. XXXBA modrej farby po štátnej ceste 1/74 v smere od obce Hažín nad Čirochou na mesto Humenné, kde na priamom úseku cesty predchádzal pred ním idúce motorové vozidlo, počas čoho v kilometri 3,6 v protismernej časti vozovky čelne narazil do osobného motorového vozidla značky Škoda Fabia, D. Č.: E. XXXAU striebornej metalízy, ktoré viedol P. Z., následkom čoho S. S.Á. utrpel poranenia, ktoré si vyžiadali dobu liečenia viac ako 42 dní a P. Z. poranenia, ktoré si vyžiadali dobu liečenia viac ako 42 dní. Š. E., sediaci na mieste spolujazdca vo vozidle Škoda Fabia utrpel následkom zrážky polytraumu nezlučiteľnú so životom, ktorej pri prevoze podľahol, čím svojím konaním žalovaný v 1.rade ako vodič porušil ustanovenie § 15 ods. 5 písm. c) Zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1,2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Tr. zák. v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1,2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Tr. zák. a ustanovenie § 123 ods. 3 písm. i), ods. 4 Tr. zák. Za tento skutok bol žalovaný v 1.rade odsúdený podľa § 149 ods. 2 Tr. zák. za použitia § 36 j), l), n), § 38 ods. 2,3, § 41 ods. 1,2 Tr. zák. na úhrny trest odňatia slobody v trvaní troch rokov, ktorý bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní päť rokov. Bolo mu uložené osobne sa ospravedlniť poškodenej S.Á. E. a poškodenému P. Z., bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo po dobu päť rokov. Žalovaný bol zaviazaný uhradiť škodu Sociálnej poisťovni vo výške 39,10 eur a Všeobecnej zdravotnej poisťovni vo výške 4 196,76 eur s tým, že poškodení S. E. a P. Z. svojimi nárokmi na náhradu škody boli odkázaní na občianskoprávne konanie. Rozsudok nadobudol právoplatnosť pokiaľ ide o vinu a trest dňa 19.04.2017 a pokiaľ ide o výroky o náhrade škody dňa 10.05.2017.

10. Z úmrtného listu, predloženého v tomto konaní mal súd za preukázané, že Š. E. zomrel dňa 15.11.2016. Zo sobášneho listu bolo zistené, že žalobkyňa v 1.rade bola manželkou nebohého Š. E. a manželstvo bolo uzavreté dňa 27.08.1983 v Humennom.

11. Z rodných listov žalobcov v 2. a 3.rade mal súd za preukázané, že žalobcovia v 2. a 3.rade sú deťmi nebohého Š. E..

12. Z výpovede žalobkyne v 1.rade bolo zistené, že manželstvo s nebohým trvalo od roku 1983 až do jeho smrti. Pochádzali z neho dve deti, a to žalobcovia v 2. a 3.rade, ktoré sú dospelé. Podľa žalobkyne manžel a žena žili veľmi dobre bez väčších problémov a ona sama bola v manželstve veľmi spokojná, keďže manžel jej bol oporou počas celého života. Žalobkyňa v 1.rade v čase, keď došlo k úmrtiu jej manžela, poberala čiastočný invalidný dôchodok. Nakoľko mala zdravotné problémy súvisiace s krvou, bola pacientkou hematologického oddelenia v súvislosti s týmto ochorením chodila na vyšetrenia do Košíc a toto jej ochorenie trvá už 19 rokov. To, že manžel zomrel náhle, ju hlboko zasiahlo a spôsobilo šok, následkom čoho bola nútená vyhľadať lekára a zobrať lieky na ukludnenie. Poukázala nato, že s manželom žili spolu každodenným životom, boli na seba veľmi naviazaní. Manžel nikdy neodchádzal z domu mimo miesta bydliska za prácou. Mal ešte rok do starobného dôchodku, na čo sa veľmi tešil. Počas trvania manželstva si postavili rodinný dom, v ktorom žili celá rodina, teda aj dve dospelé deti, syn, ktorý je slobodný a dcéra, ktorá tam žila aj s manželom a vnúčikom. Dom je dvojpodlažný, a preto spoločne si ho rozdelili na užívanie. Žalobkyňa poukázala nato, že s manželom si dobre rozumeli, mal spoločenskú povahu. Chodili do spoločnosti, stretávali sa so známymi a jeho smrť sa jej veľmi citovo dotkla a veľmi ju zranila. Po smrti manžela mala zdravotné problémy. Obvodný lekár jej predpísal Lexaurin, ktorý zobrala jednorázovo. Nevyhľadala psychiatra a následne, keď sa jej trauma vracala, tak si opäť zobrala tento

liek. V súčasnej dobe však žiadne lieky nepoužíva. Poukázala nato, že manžel bol zdravý, nemal žiadne problémy a bol oporou pre celú rodinu aj finančnou, aj osobnou.

13. Z výsluchu žalobcu v 2.rade súd zistil, že smrť otca žalobcu v 2.rade zastihla v práci a takisto mu spôsobila šok. Je slobodný, žil v spoločnej domácnosti s rodičmi a vydatou sestrou, jej manželom a synovcom. S otcom mal veľmi dobrý vzťah ako otec so synom. Potvrdil, že rodičia žili bezproblémovo v tomto manželskom zväzku, preto smrť otca ťažko znášal. Trauma sa u neho prejavovala takým spôsobom, že sa budil zo sna, nemohol spať, ale nebral žiadne upokojujúce lieky ani nevyhľadal lekára. Spočiatku vo svojej výpovedi uvádzal, že po smrti otca nastúpil do práce, neskôr to opravil, že si nepamätá, avšak v priebehu pojednávania predložil do konania potvrdenie o čerpaní dovolenky od zamestnávateľa, z ktorého listinného dôkazu (Č.. XX) vyplýva, že žalobca v 2.rade čerpal dovolenku od 15.11.2016 do 21.11.2016. Žalobca v 2.rade ďalej uviedol, že s otcom nemali žiaden konflikt, otec mu pomáhal. Mali spolu koníček, hubárčenie, chodili spolu na chatu za účelom zbierania húb, respektíve do lesa. Otec zo svojho príjmu prispieval na úhradu nákladov spojených s užívaním domu a deti prispievali rovnako podľa svojich možností.

14. Z výsluchu žalobkyne v 3.rade bolo zistené, že táto mala s otcom veľmi dobrý vzťah. Žili v jednom dome cez 30 rokov a v jeden deň odišiel do práce, keď sa už nevrátil. Jeho smrť znášala veľmi ťažko, pretože hoci v dome býva s manželom a dieťaťom, mali s otcom dobrý vzťah a otec bol dobrým dedkom pre jej dieťa. Plánovali si pred nehodou spolu s manželom, že sa osamostatnia. Po tejto nehode však tento plán nebolo možné zrealizovať, pretože matka, t.j. žalobkyňa v 1.rade je vážne chorá a spolu s ňou býva aj brat, ktorý síce nie je výrečný, ale poukázala na to, že všetci trpeli smrťou otca, lebo žili spolu v jednom dome a veľmi dobre. Po jeho smrti sa rozhodla žalobkyňa v 3.rade s manželom, že ešte ostanú bývať v tomto dome, keďže ich zasiahla táto veľká rana a tým chceli pomôcť najmä matke prekonať ťažké obdobie. Žalobkyňa v 3.rade poukázala nato, že dieťa, t.j. jej syn má dnes 6 rokov a stále spomína na dedka, ktorý sa mu venoval, dieťa na neho bolo naviazané. Pri dome bola záhrada, kde všetci spoločne pracovali, sadili, robili rôzne činnosti a poukázala nato, že otec sa veľmi tešil, že pôjde do dôchodku a bude mať na všetko čas, najmä na vnúčika. Nebohý Š. E. bol zdravý, vitálny, a preto jeho smrť bola pre žalobcov šokom, znášali ju veľmi ťažko. Žili spolu 30 rokov v jednej domácnosti a nemohli sa zmieriť s tým, že nebohý už nepríde s práce a nie je medzi nimi. Žalobkyňa v 3.rade poukázala nato, že ak je niekto chorý tak na jeho smrť sa dá istým spôsobom pripraviť a zmieriť sa s tým, avšak toto čo sa stalo jej nebohému otcovi bolo ťažké a ťažko to prežívajú doposiaľ, či už ide o sviatky alebo iné spoločné aktivity, ktoré robili. Žalobkyňa v 3.rade osobitne nevyhľadala pomoc lekára po smrti otca a uviedla, že možno si zobrala lieky na upokojenie od matky. V čase, keď došlo k tejto udalosti, bola žalobkyňa v 3.rade na materskej dovolenke a uviedla, že v tom čase bola aj závislá na finančnej pomoci od rodičov a najmä otec platil všetky náklady súvisiace s užívaním domu a oni prispievali sporadicky podľa svojich možností a schopností.

15. Z výpovede svedkyne K. Š. bolo zistené, že žalobcov v 1.,2. a 3. rade pozná spolu so svojím manželom zhruba 10 rokov. Spoznali sa prostredníctvom manžela svedkyne, u ktorého manžel žalobkyne v 1.rade pracoval. Počas desiatich rokov sa stretávali pravidelne aj dvakrát v mesiaci spolu s deťmi. Správa o smrti nebohého Š. E. preto zasiahla aj jej rodinu. Podľa názoru svedkyne bol nebohý pán E. spojníkom v celej rodine, finančne ju zabezpečoval, vytváral dobrú atmosféru a súdržnosť v rodine, keďže to bol dobrosrdečný človek, rozdával radosť a potešenie a mal dobrý vzťah s deťmi aj s vnúčikom. I v súčasnej dobe sa svedkyňa spolu s manželom stretáva s rodinou, ale situácia sa zmenila, pretože žalobkyňa v 1.rade ostala sama po smrti manžela, deti sú jej oporou, ale nastala zmena v jej správaní, nielen v citovej stránke, ale jeho neprítomnosť je cítiť vo všetkom, keďže nebohý bol schopný doma zariadiť, urobiť, opraviť veci, tak v domácnosti chýba.

16. Z výpovede svedka F.. Z. Š. súd zistil, že nebohého pána E. poznal od roku 2008, kedy k nemu nastúpil do zamestnania. Postupne spoznal celú rodinu, nadviazali veľmi dobré, blízke kamarátske vzťahy, keďže pán E. bol veľmi priateľský a pomáhal veľa ľuďom. Podľa svedka bola rodina klasicky katolícka, ktorá mala veľa známych, priateľov, často sa navštevovali aj dvakrát v mesiaci. O smrti nebohého sa dozvedel na zahraničnej ceste, preto ho to ranilo ako aj celú jeho rodinu. Boli na pohrebe, kde mal čítať prejav, ale veľmi ťažko to znášal. Hodnotil rodinu E. ako dobrú rodinu, katolícky založenú, ktorá žila bezproblémovo. Aj jeho deti pána E. mali veľmi radi a rešpektovali ho. I v súčasnej dobe sa rodina stretáva, ale cítiť v tejto rodine zmenu, lebo pán E. im chýba, nálada je pochmúrnejšia.

17. Z výsluchu svedkyne S. S. bolo zistené, že táto nebohého pána E. poznala od roku 1977, keďže sa najprv poznala so žalobkyňou v 1.rade a neskôr po svadbe aj s ním. Stretávali sa veľmi často, ich vzťahy boli veľmi blízke, keďže sú aj rodinne prepojení a sú si vzájomne kmotrovcami svojich detí. Rodinu považovala za veľmi spokojnú, harmonickú. Podľa nej tam boli bežné starosti ako v každom vzťahu, ale všetci si boli nápomocní, pretože pán E. bol dobrý človek, neublížil nikomu, pomohol každému, tak spolu s rodinou žiaľili aj svedkyňa s manželom. Z výsluchu svedkyne vyplynulo, že zdravotné problémy manželky pána E. sa po jeho smrti zhoršili. Poukázala na to, že manžel ťahal v rodine všetko, finančne ju zabezpečoval, a preto je to pre rodinu strata veľká. Svedkyňa uviedla, že po smrti manžela žalobkyňa v 1.rade bola v šoku, nechcela si pripustiť pravdivosť toho, že manžel zomrel a doteraz to ťažko znáša. V občasnom vzťahu zostali svedkyňa spolu s manželom doposiaľ, aj keď už ich stretnutia sú striednejšie, nie sú v takej atmosfére ako predtým.

18. Z výsluchu svedka Z. S. bolo zistené, že ten rovnako pozná rodinu od roku 1975, kedy sa zoznámil s pánom E., lebo spoločne pracovali. Potvrdil, že sú vzájomne kmotrovcami a v podstate sa stotožnil s výpoveďou svojej manželky v celom rozsahu. Poukázal nato, že vzťahy medzi jeho rodinou a rodinou nebohého pána E. boli veľmi blízke ako by išlo o vlastnú rodinu, preto ho jeho smrť zasiahla. Nebohý pán E. sa veľmi tešil na dôchodok, plánoval si, že si do konca roka vyčerpá dovolenku a 01.01. nasledujúceho roku už si bude užívať, chodiť po prírode, robiť okolo domu. Svedok potvrdil, že 40 rokov kontaktu s nebohým znamenalo, že pozná jeho rodinu, kde manželia mali dobré spolužitie, nebol svedkom žiadnej hádky a poukázal nato, že od smrti pána E. sa zdravotný stav jeho manželky začal zhoršovať, stále ju vidí v slzách, v dome je vystavená fotografia nebohého so sviečkou, a z pohľadu svedka tento žiaľ pomáha u žalobkyne v 1.rade zmiernovať len to, že je v dome s vnúčikom, ktorý jej robí radosť.

19. Z výsluchu svedkyne I. G. bolo zistené, že žalobkyňa v 1.rade je jej sestrou. So švagrom sa pozná od detstva, keďže vyrastali na jednej ulici a mali veľmi dobré vzťahy. Rodina sa navštevovali často, mali dobrý vzťah. Deti svedkyne často navštevovali rodinu E., pretože mali radi pána E.. Chodili s ním do lesa, vozili sa na traktore, na ktorom ich učil jazdiť, preto celá rodina ťažko znášala správu, že nebohý pán E. zomrel, ktorý nikdy predtým nebol chorý. Svedkyňa potvrdila, že žalobkyňa túto situáciu ťažko znášala, na pohrebe odpadla, museli ju zobrať do domácnosti svedkyne, ísť za lekárom a predpísať lieky na ukludnenie. Potvrdila tiež, žalobkyňa v 3.rade sa chcela osamostatniť, ale toto rozhodnutie odložila, lebo nechcela nechať matku samú.

20. Z výsluchu svedka K. G. bolo zistené, že ten je švagrom žalobkyne v 1.rade a potvrdil, že vzťah medzi manželmi bol bezproblémový, žili dobre a že situácia v rodine už nie je taká ako predtým, lebo chýba v nej pán E..

21. V záverečnej reči právny zástupca žalobcov v 1. až 3.rade poukázal na to, že zodpovednosť žalovaných v 1. a 2.rade je preukázaná a pokiaľ ide o výšku nároku, ktorý uplatnili žalobcovia v 1. až 3.rade v tomto konaní, tak mal za preukázané, že úmrtím nebohého pána Š. E. došlo k závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov, do práva na ich osobný a súkromný život a rozvíjanie blízkych vzťahov so svojou blízkou osobou a žiadna iná z foriem zadosťučinenia nie je na mieste. Ľudský život nie je možné oceniť peniazmi a podaním tejto žaloby sa žalobcovia v 1. až 3.rade nechcú obohatiť na tragickej smrti nebohého pána Š. E., ale vzhľadom na naozaj veľkú citovú ujmu, ktorá v súvislosti s jeho tragickým úmrtím nastala, priznanie týchto súm je v súlade so spravodlivým a primeraným zadosťučinením. Smrťou nebohého Š. E. došlo k nezvratnému a neodčiniteľnému pretrhnutiu rodinných väzieb, čo malo bezpochyby hlavne deštruktívny a negatívny vplyv na vzťahy v rodine žalobcov. Poukázal tiež na skutočnosť, že v rámci vykonaného dokazovania bolo zistené, že zdravotný stav žalobkyne v 1.rade sa zhoršil, jeho smrť znáša extrémne ťažko až do dnešného dňa a nedokáže sa s tým vyrovnáť. Uplatňujú si tiež nárok na náhradu trov konania.

22. Právny zástupca žalovaného v 1.rade v záverečnej reči nepoprel zodpovednosť žalovaného v 1.rade za náhradu škody, namietal jej výšku a poukazoval na to, že je neprimerane vysoká a s takým odškodnením žalovaný v 1.rade nesúhlasí. Navrhoval, aby súd priznal odškodnenie v oveľa nižšej sume s poukazom nato, že aj vykonaným dokazovaním bolo zistené, že rodina naďalej sa stretáva s blízkymi, známymi a súdržnosť rodiny ostala. Žalobcovia žijú v jednej domácnosti, prispievajú na náklady na chod domácnosti a dokážu spolu znášať spoločnými silami citovú ujmu, ale aj finančné zabezpečenie domácnosti.

23. Zástupkyňa žalovaného v 2.rade v záverečnej reči poukázala nato, že trvá na tom, že žalovaná v 2.rade nie je pasívne legitimovaná v tomto spore. V prípade, že by súd napriek tejto argumentácii mal zato, že pasívna legitimácia žalovanej v 2.rade je daná, namieta výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, považuje ju za neadekvátnu, neprimeranú a neodôvodnenú a poukazuje na okolnosti, respektíve kritériá, ktoré je súd povinný z úradnej moci zohľadniť pri rozhodovaní o výške uplatneného nároku a že pre priznanie tohto nároku je potrebné zohľadniť nielen kritériá na strane poškodených, ale aj na strane škodcu. Z vykonaného dokazovania mala za to, že smrťou Š. E. došlo k prerušeniu a určite nejakému narušeniu citových väzieb medzi samotnými manželmi a jeho deťmi, avšak z dokazovania nevyplývalo aby táto jeho smrť nejakým enormne výrazným spôsobom mala vplyv na finančný a psychický stav alebo zdravotný členov v rodine. V čase smrti nebohého boli už žalobcovia v 2., 3.rade dospelé deti, neboli na neho finančne odkázaní. Poukazovala na to, že nebola preukázaná ani zmena zdravotného stavu vo výlučne príčinnej súvislosti so smrťou manžela u žalobkyne v 1.rade a pri rozhodovaní o výške uplatneného nároku je ako pomocné kritérium potrebné vychádzať z ustanovenia Zákona č.274/2017 o obetiach trestných činov, kedy je výška nemajetkovej ujmy, ktorým sa vlastne upravuje odškodnenie určené tak, že ak bola trestným činom spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy, pričom dala do pozornosti, že v roku 2016 táto minimálna mzda predstavovala sumu 405 eur, čo pri 50-násobku činí sumu 20 250 eur a ďalej z ustanovení tohto zákona je zrejmé, že ak majú právo na odškodnenie viacerí poškodení, táto suma sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom. Na podporu tejto argumentácie poukázala na aktuálne rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/424/2017, ktorý sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím a odôvodnením Okresného súdu Rimavská Sobota sp.zn. 9C/74/2014, ktorým vlastne súd priznal manželovi 10 000 eur, dospelým dvom synom po 5 000 eur. Na základe uvedeného mala zato, že žalobcami požadovaná výška nemajetkovej ujmy sa vymyká priznávaným požadovaným výškam nemajetkovej ujmy rozhodnutiami slovenských súdov.

24. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavu osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

25. Ustanovenie § 13 OZ obsahu prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Súdna prax rozlišuje tri prostriedky ochrany osobnostných práv. 1. žalobu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), 2. žalobu na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba), 3. žaloba na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba). Uvedené špeciálne prostriedky súdnej ochrany osobnostných práv sa podľa jednotlivých okolností konkrétneho prípadu môžu uplatniť samostatne alebo kumulatívne. Z ustanovenia § 13 vyplýva, že ak môže byť vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby primerane vyvážená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, poskytnutie príslušnej morálnej satisfakcie treba uprednostniť. Len v tých prípadoch, kde došlo k porušeniu osobnostných práv v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napravitelná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Spôsob odstránenia následkov zásahu do osobnostných práv bude rozdielny podľa povahy veci, najmä podľa druhu zásahu do práva na ochranu osobnosti a podľa okolností, za ktorých k zásahu došlo. Zo žaloby žalobcov je zrejmé, že sa jedná o satisfakčnú žalobu a to so zreteľom na to, že zásah do osobnostných práv nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu.

26. Pokiaľ ide o žalovaného v 1. rade, je nepochybne preukázané, že jeho konaním došlo k porušeniu práva žalobcov na ich rodinný život, pričom tento zásah bol taký intenzívny a nezvratný pokiaľ ide o následok, že nepostačuje morálne zadosťučinenie, ale je potrebné priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z rozsudku OS Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX vyplýva, že žalovaný v 1. rade sa dopustil prečinu usmrtenia, lebo inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, pričom v súlade s ustanovením § 193 CSP súd je v civilnom sporovom konaní viazaný vždy rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal.

27. Podľa § 427 ods. 1 OZ, fyzické a právnické osoby, vykonávajúce dopravu, zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla ako aj prevádzateľ lietadla.

Podľa § 428 OZ, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

Podľa § 429 OZ, prevádzateľ zodpovedá ako za škodu spôsobenú na zdraví a veciach, tak aj za škodu spôsobenú odcudzením alebo stratou vecí, ak stratila fyzická osoba pri poškodení možnosť ich opatrovať.

28. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, ktorá spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť. V danom prípade je preukázaná tým, že žalovaný v 1. rade bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia a bol mu uložený trest.

29. U prevádzkovateľa motorového vozidla je riziko znášania následkov zodpovednosti za škody spôsobené ich prevádzkou zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu a to podľa Zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení. V danom prípade bolo preukázané, že žalovaný v 1. rade, ktorý objektívne zodpovedá za škodu podľa ustanovenia § 427 a nasl. OZ, nemal v čase nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie. Pokiaľ ide o žalovaného v 1. rade, súd ustálil vec tak, že je zodpovedný za škodu nielen podľa ustanovení § 427 a nasl. OZ, ale aj za ujmu, ktorú utrpeli žalobcovia na osobnostných právach, lebo je potrebné pripustiť analogické použitie §§ 420 a nasl. OZ aj pri určení osoby zodpovednej za zásah do práva na ochranu osobnosti. V tejto súvislosti súd poukazuje napríklad na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/999/2007. Je potrebné konštatovať, že medzi žalobcami a žalovaným v 1. rade ani nebola spornou skutočnosť, či žalovaný v 1. rade zodpovedá za zásah do osobnostných práv žalobcov podľa ustanovenia § 13 OZ. Žalovaný v 1. rade namietal len výšku uplatneného nároku.

30. Podľa § 24 ods. 2 písm. b) Z. č. 381/2001 Z. z. v platnom znení kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

Podľa § 24 ods. 3. Z. č. 381/2001 Z. z. v platnom znení poškodený má právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa odseku 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona.

31. Podľa § 4 ods. 1 Zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) citovaného zákona, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

32. Pri uplatňovaní nárokov z náhrady škody platí zásada, že poškodený musí uplatniť svoje právo voči tomu, kto za škodu zodpovedá, t. j. voči poistenému. Poistiteľ plní poškodenému namiesto poisteného. Iba výnimočne má poškodený priame právo na náhradu škody voči poisťovateľovi a to, ak tak ustanovujú osobitné predpisy. Takýmto osobitným predpisom je Zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý v § 15 stanovuje, že poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Poškodení tak môžu náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla požadovať od poisteného škodcu, alebo od poisťovateľa. Voľba je výlučne na oprávnenej osobe. Ide teda o situáciu, keď jeden subjekt má nárok na to isté plnenie proti dvom subjektom, pričom proti každému z nich z iného právneho dôvodu. Proti škodcovi ide o nárok z titulu náhrady škody, proti jeho poisťovateľovi ide o osobitné právo na plnenie založené všeobecným právnym predpisom. Pokiaľ sa teda žalobcovia rozhodli uplatniť svoj nárok voči žalovanému v 1. rade ako vinníkovi dopravnej nehody, pri ktorej zomrel ich manžel a otec a tiež voči žalovanej v 2. rade ako jeho poisťovateľovi, je to ich výlučná kompetencia.

33. Úlohou súdu bolo preto vyvoriadať sa s námietkou žalovanej v 2. rade o nedostatku jej vecnej pasívnej legitímácie, s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 Z. z. Vystala otázka, či pod pojem „škoda na zdraví“ je možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu v zmysle ustanovení § 11 a 13 OZ, lebo túto skutočnosť žalovaná v 2. rade namietala.

34. Podľa názoru súdu je pojem „škoda“ v zmysle Zák. č. 381/2001 Z. z. potrebné vykladať extenzívne a eurokomformne tak, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Tu súd poukazuje na Nález Ústavného súdu SR z 5.12.2018 sp. zn. II. ÚS 695/2017, ktorý konštatoval, že Občiansky zákonník v § 442 pojem „škoda“ síce priamo nedefinuje, ale vymedzuje ju nepriamo a to tým spôsobom, že ustanovuje rozsah jej náhrady (nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), pričom na § 442 nadväzujú ďalšie ustanovenia OZ, ktoré ďalej konkretizujú povahu nárokov na náhradu škody a rozsah ich náhrady. V tejto súvislosti je predovšetkým relevantné znenie ustanovenia § 444 OZ, z ktorého vyplýva, že pri škode na zdraví sa jednorázovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, teda zjavne nároky svojou povahou nehmotného charakteru, čo signalizuje, že Občiansky zákonník vo všeobecnej rovine v súvislosti používaním pojmu „škoda“ nerobí žiadny rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) a nehmotnou (imateriálnou) škodou. Keďže Občiansky zákonník nie je konzistentný pri používaní pojmu „škoda“ a „ujma“, nemožno z tejto skutočnosti robiť ďalekosiahle závery v tom smere, že škodou je v zmysle občianskoprávnej úpravy len hmotná (materiálna) ujma. Z uvedeného potom vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom „škoda“ nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku, ani z právnej úpravy obsiahnutej v Zákone č. 381/2001 Z. z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu „škoda“, ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú.

35. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 z 24.10.2013 sa právne predpisy členských štátov, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám, obeť usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upavuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Pre posúdenie, či povinné zmluvné poistenie sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy je podstatné, či vnútroštátne právo umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy pre pozostalé osoby bez ohľadu na to, či toto právo je upravené v ustanoveniach týkajúcich sa náhrady škody alebo v inej časti Občianskeho zákonníka. Vnútroštátne právo Slovenskej republiky umožňuje s poukazom na ustanovenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým osobám a za eurokomformný výklad možno považovať taký výklad pojmov náhrady škody, resp. škoda na zdraví, ktorá v sebe zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy.

Ak teda vnútroštátne právo umožňuje pozostalým po obeti dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným zmluvným poistením motorového vozidla. Poistenie zodpovednosti teda kryje aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 Zák. č. 381/2001 Z. z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi a to rovnako, ako všetky ostatné nároky s tým súvisiace.

36. Najvyšší súd SR v uznesení 6Cdo/164/2018 z 28.2.2019 konštatoval, že vychádza z eurokomformného výkladu pojmu „škoda na zdraví“ upraveného v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 Z. z., ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu SR prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17.8.2016. Dospel, s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniká zodpovednosť za spôsobené škody k záveru, že aj nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv pozostalých je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle Zák. č. 381/2001 Z. z. a že v spore o náhradu takejto ujmy je daná pasívna legitímácia poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-22/2012 z 24.10.2013 nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu a to sp. zn. 6Cdo/143/2017, 6Cdo/219/2019, 6Cdo/206/2017, 6Cdo/212/2017 a 8Cdo/6/2018. Z uvedeného je zrejmé, že právny názor k otázke pasívnej legitímácie poisťovne uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu 4Cdo/168/2009, 4Cdo/139/2011 a 3Cdo/301/2012 bol neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu prekonaný. V otázke vecnej pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej pozostalými obeti dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla treba preto za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať vyššie uvedený právny názor prijatý neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu.

37. K otázke pasívnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 uverejnené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017 sp. zn. 6Mcdo/1/2016 pod č. 61 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitímovaná“. Aj v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/95/2017 z 29.10.2018 v obdobnej prejednávanej veci najvyšší súd konštatuje, že označené rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, Ústavného súdu SR, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Mcdo/1/2016, predstavujú ustálenú prax o riešení otázky pasívnej legitímácie žalovanej v 2. rade, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 a 3Cdo/301/2012.“

38. Vzhľadom na horeuvedené rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré konštatovali, že rozhodovaciu prax súdov v Slovenskej republike je potrebné považovať za ustálenú, pokiaľ ide o vecnú pasívnu legitímáciu poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obeť usmrtených pri dopravných nehodách, súd konštatuje, že nemal dôvod sa od tejto ustálenej rozhodovacej praxe odkloniť a vec uzatvoril tak, že čo do základu je nárok žalobcov opodstatnený voči obom žalovaným.

39. Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvôľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnúť pritom na dve hľadiská a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to ako na strane žalobcov, tak

aj na strane žalovaných. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadostučinenia. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadostučinenie podľa ustanovenia § 13 ods. 1 OZ a to najmä z hľadiska intenzity trvania a rozsahu nepriaznivých následkov.

V danom prípade nespochybniteľne došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením, či prinavrátením do pôvodného stavu. Vzhľadom k tomu, že došlo k usmrteniu ich manžela a otca, z hľadiska pozostalých trestnoprávna ochrana je nedostatočná, rovnako ako klasická občianskoprávna ochrana prostredníctvom náhrady škody, s poukazom na citovú ujmu vzniknutú žalobcom a na postavenie ich manžela a otca v rodine.

Pre určenie výšky primeraného zadostučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods. 3 OZ taxatívne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodnutí vychádzať ex off. Sú to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania.

Všeobecne platí, že spôsob ochrany osobnosti musí byť primeraný povahe zásahu, pričom nutnosťou je stanoviť mieru závažnosti zásahu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencia závažnej ujmy. Treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.

40. Pokiaľ ide o závažnosť ujmy vzniknutej žalobcom, súd má za to, že v ich prípade došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno len zmierniť priznaním peňažnej satisfakcie, pretože žiaden ľudský život nemožno finančne ohodnotiť. Zároveň súd zohľadnil tak závažnosť ujmy, okolnosti, ktoré mali vplyv na vznik nemajetkovej ujmy, mieru zavinenia, ale aj na to, v akej miere by mohla v konkrétnom prípade vo vzťahu k dotknutým osobám uvedená satisfakcia pôsobiť na zmiernenie následkov zásahu tak, aby nedošlo k zneužitiu tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie sa. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou, ale len satisfakciou, lebo akákoľvek priznaná suma by nemohla žalobcom nahradiť matku. Nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom Občiansky zákoník nestanovuje jej výšku, priznané finančné zadostučinenie musí byť primerané, lebo jeho zmyslom nie je byť finančnou zábezpekou, zdrojom obživy, ani náhradou príjmu a nemôže tiež viesť k neprimeranému obohacovaniu sa.

41. V prípade žalobcov vznikla nenapraviteľná ujma a to smrťou manžela žalobkyne v 1.rade a otca žalobcov v 2. a 3.rade, ktorú nie je možné odškodniť inak ako priznaním nemajetkovej ujmy v peniazoch. Závažným spôsobom bolo dotknuté ich právo na súkromný a rodinný život, pričom je nespochybniteľné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry na nich pôsobil zraňujúco, vyvolal v nich rôzne emócie a to od smútku, žiaľu nad stratou blízkej osoby až po zlosť voči tomu, kto im to spôsobil. Pri určení samotnej výšky priznanej nemajetkovej ujmy vychádzal súd zo skutočnosti, že smrťou Š. E. bola žalobcom spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma, pretože sa pretrhla väzba k ich najbližšiemu človeku.

42. V čase nehody mal nebohý Š. E. 61 rokov, ešte bol zamestnaný, avšak pripravoval sa na odchod do dôchodku, na ktorý sa veľmi tešil. Túto okolnosť jednoznačne potvrdili výpovede žalobcov v 1.,2.,3. rade a vypočutí svedkovia.

43. Žil usporiadaným rodinným životom so žalobkyňou v 1.rade v spoločnom rodinnom dome. Žalobkyňa v 1.rade mala dlhodobé zdravotné problémy, preto poberala invalidný dôchodok a pracovala na skrátenej úvazok. V dome s rodičmi bývali aj žalobca v 2.rade, dospelý a slobodný syn a žalobkyňa v 3.rade, dospelá a vydatá dcéra so svojím manželom a maloletým dieťaťom. Rodina žila súdržne a mali medzi

sebou veľmi dobré vzťahy, čo vyplynulo z výpovede žalobcov i vypočutých svedkov. Nebohý Š. E. bol veľkou oporou pre túto rodinu, keďže zabezpečoval chod domácnosti a pomáhal aj dospelým deťom, ktorí na náklady súvisiace s užívaním domu prispievali sporadicky, zväčša podľa svojich možností a schopností.

44. Žalobkyňa v 3.rade uviedla, že najmä vzťah nebohého otca ako starého otca k vnukovi bol veľmi silný, citový. Nebohý sa tešil ako sa mu bude na dôchodku venovať.

45. Po nečakanej smrti manžela a otca žalobcovia v 1. až 3.rade prežívali rôzne emócie, najmä bolesť a smútok z jeho straty. Uviedli, že ich životy sa zmenili, lebo manžel a otec im veľmi chýba. Aj vypočutí svedkovia potvrdili, že s rodinou naďalej udržiavajú kontakt, ale už to nie je tak ako predtým. Žalobcovia sa aj pri týchto stretnutiach správajú smutne, nebohý manžel a otec im chýba, stále ho spomínajú ako by sa v tej ktorej situácii zachoval, keďže bol starostlivý, zručný, vedel riešiť problémy, urobiť domáce práce a to všetko sa po jeho smrti zmenilo.

46. Žalobkyňa v 1.rade však po smrti manžela nevedela zvládnuť situáciu bez užívania upokojujúcich liekov. Cítila sa osamelo, aj keď v najťažších chvíľach jej pomáhajú deti a vnuk, ktorí žijú spolu v rodinnom dome. Žalobkyňa v 1.rade sa tešila na dôchodok manžela, plánovali si, čo budú robiť, a preto strata manžela je pre ňu veľmi bolestivá.

47. Žalobkyňa v 3.rade uviedla, že si plánovali s manželom aj vlastné bývanie, samostatné, ale po smrti otca ostali ešte v dome, aby podporili matku, ktorá smrť otca veľmi ťažko znáša. Aj žalobcom v 2. a 3.rade otec chýba, mali s ním veľmi blízky vzťah, žalobkyňa stratu otca znáša ťažko aj cez pohľad svojho malého syna, ktorý sa na deda pamätá a pýta sa stále na neho. Podľa žalobkyne v 3.rade sa otec mohol celý čas na dôchodku venovať vnukovi a ovplyvňovať pozitívne vývoj jej maloletého syna.

48. Žalobca v 2.rade rovnakým spôsobom vníma stratu otca, s ktorým nemal žiadne problémy. Mali aj spoločné koničky, pomáhal mu v domácich prácach. Po jeho smrti síce neužíva lieky, ale nemohol pracovať, nemohol spať, bol nútený si zobrať dovolenku, i keď v prvotnej výpovedi si na to nevedel presne spomenúť, neskôr doložil do spisu aj potvrdenie zamestnávateľa o čerpaní dovolenky.

49. Súd všetky tieto okolnosti zohľadnil pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy a jej náhradu stanovil u žalobcov rozdielne z týchto dôvodov: U žalobkyne v 1.rade zohľadnil stratu manžela v čase, keď k nej došlo tesne pred nástupom nebohého do starobného dôchodku. Manžel žalobkyne bol zdravý, bol spoločenský a rodinne založený. Potvrdili to žalobcovia aj vypočutí svedkovia. Súd to mal preukázané aj tým, že celá rodina žila spoločne v rodinnom dome, čo je viac-menej možné len ak sú rodinné väzby pevné. Smrť nebohého Š. E. zasiahla preto všetkých žalobcov v 1. až 3.rade, keďže s manželom a otcom prežívali každodenné radosti a starosti, boli v dennom neustálom kontakte, preto je aj strata veľká.

50. Žalobkyňa však stratila manžela a z tohto hľadiska súd vyhodnotil, že jeho smrťou došlo k najintenzívnejšiemu zásahu do jej osobnostnej sféry. Manželia mali pred sebou jeseň života napriek tomu, že v súčasnej dobe so žalobkyňou žijú spolu aj jej dospelé deti, ich budúcnosť je celá pred nimi a tak žalobca v 2.rade ako aj žalobkyňa v 3.rade vedú svoj samostatný život a je pravdepodobné, že skôr či neskôr sa môžu oddeliť od matky aj samostatným bývaním. Z vyššie uvedeného dôvodu je podľa názoru súdu strata blízkej osoby u žalobkyne v 1.rade najväčšia a súd jej z tohto dôvodu priznal na náhrade nemajetkovej ujmy sumu 15 000 eur.

51. Žalobcovia v 2. a 3. rade sú deťmi nebohého, ktorým smrť otca taktiež spôsobila citové zranenie, žiaľ, smútok, prerušili sa všetky väzby na blízku osobu. V porovnaní so žalobkyňou v 1.rade im súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 eur každému z nich s prihliadnutím aj nato, že ide o dospelé deti, ktoré sú schopné samé sa živiť.

52. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do práva na rodinný život pôsobí zraňujúco, individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek prežíva emócie a vzťahy s inými ľuďmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahu do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali do týchto oblastí súkromného a rodinného života, je nepostačujúce paušálne

priznanie výšky nemajetkovej ujmy, preto rozhodol súd tak ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku s tým, že súd mal za to, že u žalovaných v 1. a 2. rade nejde o solidárnu zodpovednosť, pretože nároky u každého z nich vychádzajú z iného právneho základu. Zatiaľ čo nárok žalobcov voči žalovanému v 1.rade ako škodcovi má svoj základ v spôsobenej škode, nárok žalobcov voči žalovanej v 2.rade má základ v nároku na výplatu poisťného plnenia voči poisťovateľovi podľa osobitného Zákona č. 381/2001 Z. z., preto súd rozhodol, že zaplatením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

53. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd priznal strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobcovia boli v danom konaní úspešní čo do základu v celom rozsahu, pretože súd rozhodol, že majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a to voči oboj žalovaným. Zásadu úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP je potrebné uplatniť aj v sporoch, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, pričom prejednávany spor takým bezpochyby je. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo je sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté. Výška priznanej nemajetkovej ujmy je potom nadväzujúca. V takýchto prípadoch majú žalobcovia právo na náhradu trov konania v celom rozsahu, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy, čo je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, lebo ten sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Rozhodujúcim je stav, že do práv žalobcov bolo preukázateľne zasiahnuté. Výška závisela len od posúdenia súdu a bolo by nespravodlivé, ak by žalobcovia pri úspešnom uplatnení svojich práv boli zaviazaní hradiť žalovaným trovy konania len preto, že nimi uplatnená suma prevyšovala sumu, ktorú nakoniec súd priznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.